

Nobelova cena za literatúru

PATRICK MODIANO NOČNÁ HLIADKA

Preklad **DAN JURKOVIČ**

MARENČIN PT

Rudymu Modianovi

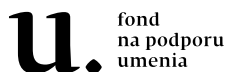
PATRICK MODIANO

NOČNÁ HLIADKA

Preklad Dan Jurkovič

MARENČIN PT

Z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

© Editions Gallimard, Paris, 1969
© Marenčin PT, spol s r. o., 2026
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marenčin@marenčin.sk www.marenčin.sk
Translation © Dan Jurkovič, 2026
Cover Photo © Peter Župník
Cover © Marenčin Media, 2026
Design © Katarína Marenčinová, 2026
1092. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-1348-2 (viaz.)

ISBN 978-80-569-1349-9 (ePDF)

ISBN 978-80-569-1350-5 (ePub)

*Prečo som sa stotožnil so všetkým,
čo vo mne vyvoláva hrôzu alebo súcit?*
Scott Fitzgerald

Výbuchy smiechu do nočnej tmy. Chlap, ktorému hovoria *Khédive*, zdvihol hlavu.

„Takže vy ste si čakanie na nás krátili partičkou čínskeho domina?“

A rozmetá tie slonovinové hracie kamene po celom stole.

„Bez partnerov?“ opáči *Monsieur Philibert*.

„Čakáte už dlho, chlapče môj?“

Do ich hlasov sa miešajú ďalšie, od šepotu po výkriky. *Monsieur Philibert* sa usmeje a mávne rukou. *Khédive* nevládne spustí hlavu nabok, líce sa mu takmer dotýka ľavého pleca. Vyzerá ako nejaký tropický operenec. Marabu zdochlinár?

Uprostred prijímacieho salónu klavírne krídlo. Ťažké fialové závesy i tapety. Veľké vázy plné georgín a orchideí. Lustre vrhajú zastreté, ťaživé svetlo, ako v zlom sne.

„Trocha hudby na uvoľnenie?“ navrhuje *Monsieur Philibert*.

„Sladáky, chceme sladáky,“ vyhlasuje Lionel de Zieff.

„Čo tak *Zwischen heute und morgen?*“ navrhuje gróf Baruzzi, „to je pekný slow-fox...“

„Ja by som si radšej dala tango,“ vyhlasuje *Frau Sultana*.

„Ach, áno, áno, aj ja si prosím,“ žadoní barónka Lydia Stahl.

„*Du, Du gehst an mir vorbei*,“ ozvala sa uboleným hlasom Violette Morris.

„Daj tam *Zwischen heute und morgen*,“ rozhodol *Khédive*.

Ženy prišerne zmachlené, muži v krikľavých oblekoch. Lionel de Zieff má na sebe oranžový komplet a košeľu s okrovými prúžkami, Pols de Helder je v žltom saku a blankytnomodrých nohaviciach, gróf Baruzzi v popolavozelenom smokingu. Tvorí sa niekoľko tanečných párov. Costachesco tancuje so Jean-Faroukom de Méthode, Gaëtan de Lussatz s Odicharvim, Simone Boquereau s Irène de Tranzé... *Monsieur Philibert* sa drží bokom, opretý o lavé okno. Keď ho jeden z bratov Chapochnikoffcov vyzve do tanca, pokrčí ramenami. *Khédive* sedí za pracovným stolom, popiskuje si a klopká do rytmu.

„Vy netancujete, chlapče môj?“ vyzvedá. „Trápíte sa? Nebojte sa, dáme vám dostatok času. Koľko len budete potrebovať...“

„Viete,“ vyhlasuje *Monsieur Philibert*, „polícia je trpezlivosť sama.“

Zamieri k poličke a vyberie z nej knihu viazanú v bledozelenom marokéne: je to *Antológia zradcov, od Alcibiada po kapitána Dreyfusa*. Listuje v nej a všetko, čo je v nej pozakladané – dopisy,

telegramy, vizitky, vysušené kvietky – rozkladá po pracovnom stole. Zdá sa, že *Khédive* venuje jeho vyšetrovaniu živý záujem.

„Vaše čítanie na dobrú noc, chlapče môj?“

Monsieur Philibert mu podáva akúsi fotografiu. *Khédive* si ju dlho prezerá. *Monsieur Philibert* sa postaví zaňho. „Jeho matka,“ zamrmle *Khédive*, ukazujúc na fotografiu. „Všakže, chlapče môj? Však je to vaša pani matka?“ Zopakuje to: „Vaša pani matka...“ a po lícach mu skanú dve slzy. Kotúľajú sa až po kútiky úst. *Monsieur Philibert* si sňal okuliare. Oči má dokorán. Tiež plače. V tej chvíli zaznejú prvé takty tanga *Bei zärtlichen Musik*. Na tango tu však nie je dosť miesta. Všetci do seba vrážajú, niektorí zakopávajú a zosunú sa na parket. „Vy netancujete?“ vyzvedá barónka Lydia Stahl. „No tak, venujte mi nasledujúcu rumbu.“ „Nechajte ho na pokoji,“ zavrčí *Khédive*. „Mladý muž nemá chuť tancovať.“ „Iba túto rumbu, rumbičku,“ žadoní barónka. „Rum-bu! Rum-bu!“ huláka Violette Morris. Vo svetle oboch lustrov všetci zbrunátneli. Naduli sa a naberajú temnofialové odtiene. Pot sa im rinie po spánkoch, zreničky sa im rozširujú. Pols de Helder v tvári sčernel, akoby zuhoľnatel. Líca grófa Baruzziho sa prepadajú, kruhy pod očami Rachida von Rosenheima sa nalievajú. Lionel de Zieff si priloží ruku na srdce. Costachesco a Odicharvi akoby úplne skameneli. Po hrubom mejkape prítomných žien sa šíria pukliny, ich hrivy naberajú

čím ďalej príšernejšie odtiene. Všetci sú v rozklade a určite na mieste zhnijú. Že by už začínali zapáchať?

„Vravme stručne, no vravme k veci, chlapče môj,“ pradie *Khédive*. „Spojili ste sa už s tým chlapom, ktorého volajú ‚Princezná de Lamballe‘? O koho ide? Kde je?“

„Počul si?“ šepce *Monsieur Philibert*. „Henri chce vedieť podrobnosti o chlapovi, ktorého volajú ‚Princezná de Lamballe‘.“

Platňa dohrala. Všetci sa rozkladajú po divánoch, pufoch, klubovkách. Jean-Farouk de Méthode otvára fľašu koňaku. Dvaja z bratov Chapochnikoffcov opúšťajú miestnosť a znova sa objavujú s podnosmi plnými pohárov. Lussatz ich plní po okraj. „Pripime si, priatelia drahí,“ vyzýva Paulo Hayakawa. „Nech žije *Khédive*, zvolá Costachesco.“ „Aj inšpektor Philibert,“ vyhlasuje Mickey de Voisins. „Na Madame Pompadour!“ zjačí barónka Lydia Stahl. Poháre do seba vrážajú, všetci pijú do dna.

„Adresu tej princeznej,“ mrmle *Khédive*. „Buď tej lásky, drahý môj. Daj nám adresu Princeznej de Lamballe.“

„Dobre vieš, že na nás nikto nevyzreje, drahý môj,“ šepne *Monsieur Philibert*.

Ostatní sa navzájom celkom potichučky dohadujú. Svetlo padá, osciluje medzi modrou a temnofialovou. Tváre sa už nedajú rozoznať. „V hoteli Blitz sa so všetkým čím ďalej, tým viac serinkajú.“ „Nestrachujte sa. Kým som tu ja, am-

basáda vám dá *carte blanche*.“ „Stačí jediné slovo grófa Grafkreuza, milý môj, a Blitz zavrie oči naveky.“ „Prihovorím sa u Otta.“ „Som dôverná priateľka doktora Besta. Mám sa mu o tom zmieniť?“ „Jeden telefonát Delfannovi, a bude to.“ „Musíme byť na našich priekupníkov tvrdí, inak nás budú zneužívať.“ „A pritom sme to my, kto ich kryje!“ „Mali by nám prejavovať viac vďačnosti.“ „Nás budú brať na zodpovednosť, nie ich.“ „Oni sa z toho vykrútia ! Zatiaľ čo my...“ „Ešte sme nepovedali posledné slovo.“ „Všetko sa vyvíja excellentne. EXCELENTNE!“

„Henri chce adresu toho Lamballa,“ opakuje *Monsieur Philibert*. „Snažte sa, chlapče môj.“

„Dokonale chápem vaše zdráhanie,“ vraví *Khédive*. „Navrhujem vám nasledovný postup: najprv nám prezradte miesta, kde pochyťáme všetkých členov siete.“

„Naložíme ich ako kapustu,“ dodáva *Monsieur Philibert*. „Potom nám Lamballovu adresu vydávate oveľa ľahšie.“

„Záťah spravíme dnes v noci,“ priadol *Khédive*. „Som samé ucho, dieťa moje.“

Žltý zošitok zakúpený v Rue Réaumur. Študent? pýtala sa predavačka. (O mládež sa ľudia zvyknú zaujímať. Mladým patrí budúcnosť. Ľudia chcú poznať ich plány, zaplavujú ich otázkami.) Potrebovali by ste baterku, inak tú stránku nenájdete. V tomto príšerí nevidno vôbec nič. Listujete zošitkom, nos prilepený na papieri. Prvá z adries

je napísaná veľkými písmenami: adresa poručíka, hlavy celej siete. Nútite sa zabudnúť na jeho modročierne oči a jeho vrúcny hlas, keď sa pýtal: „Ste v poriadku, chlapče môj?“ Chceli by ste, aby poručík oplýval všetkými možnými nerestami, aby bol podrazákom, namyslencom, podvodníkom. To by vám veci uľahčilo. Ale nenachádzate na ňom ani najmenší kaz, v priezračnej rieke tohto diamantu niet ani smietky. Ako poslednú možnosť sa pokúsite predstaviť si poručíkove uši. Stačí sa zahľadieť do tých chrupavkovitých záhybov a hneď pocítite nezadržateľnú chuť vracať. Ako len môžu ľudské bytosti oplývať takýmito monštruóznymi výrastkami? Predstavíte si poručíkove uši priamo tam, na pracovnom stole, v nadživotnej veľkosti, šarlátovej farby, pretkané žilkami. A už náhlivým hlasom udávate miesto, kde sa v túto noc bude nachádzať: Place du Châtelet. Potom už všetko ide ako po masle. Dávate im zo desať mien a adries a nemusíte ani pozeráť do zošitka. Hovoríte hlasom vzorného školáčka, čo recituje niektorú z La Fontainových bájok.

„Musíme poriadne rozhodiť siete,“ vraví *Khé-dive*. Zapáli si cigaretu, zamieri nosom na strop a vyfukuje krúžky dymu. *Monsieur* Philibert si sadol za stôl a listuje v zošitku. Nepochybné si všetky adresy overuje.

Ostatní sa stále bavili medzi sebou. „Nezatančujeme si ešte? Akoby mi v nohách maširovali mravce.“ „Slaďáky, chceme slaďáky!“ „Každý nech si povie!“ „Rumbu! *Serenata ritmica!*“ „So

stell' ich mir die Liebe vor!“ „*Coco seco!*“ „*Whatever Lola wants!*“ „*Guapo Fantoma!*“ – „*No me dejes de querer!*“ – „A čo keby sme sa zahrali na *Hide and Seek?*“ Ťapnú si. „Áno, áno! *Hide and Seek!*“ Temnota sa plní výbuchmi ich smiechu. Úplne sa trasie.

Niekoľko hodín predtým. V Boulonskom lesíku, pri Grande Cascade. Orchester sa pokúša z nástrojov vygniaviť kreolský valčík. Hneď pri nás, pri susednom stole, sa usadili dve osoby. Starý pán s perleťovosivými fúzikmi v mäkkom bielom klobúku so staršou dárou v tmavomodrých šatách. Vietor rozkýval lampióny rozvešané po stromoch. Coco Lacour fajčil svoju obľúbenú cigaru. Esmeralda spôsobe popijala grenadínu. Obaja boli potichu. Aj preto ich milujem. Rád by som ich podrobne opísal. Coco Lacour: ryšavý obor s očami slepca, ktoré sa z času na čas rozžiaria nekonečným smútkom. Často ich skrýva za čierne okuliare a jeho ťažká a váhavá chôdza mu dodáva vzhľad námesačníka. Koľko rokov má Esmeralda? Je to maličké, drobnučké dievčatko. Mohol by som ďalej chrliť vodopád drobných a dojemných detailov, ale som vyčerpaný, vzdávam to. Coco Lacour a Esmeralda, tie mená vám musia stačiť rovnako, ako mne stačí ich mlčanie po mojom boku. Esmeralda celá unesená sledovala tých katov v orchestri, čo sa tvárili ako muzikanti. Coco Lacour sa usmieval. A ja som ich anjel strážny. Každý večer budeme

chodiť do Boulonského lesíka, aby sme si čo najviac vychutnali sladké leto. Vstúpime do tohto záhadného kniežatstva s jeho jazerami, jeho lesnými chodníkmi a alejami, s jeho čajovými altánkami topiacimi sa v zeleni. Od nášho detstva sa tu nič nezmenilo. Spomínaš si? Naháňal si obruč alejami botanickej záhrady Pré Catelan. Vietor čeril Esmeraldine vlásky. Jej učiteľ klavíra mi povedal, že robí pokroky. Hudobnú teóriu sa učí Beyerovou metódou a už čoskoro bude hrať miniatúry Wolfganga Amadea Mozarta. Coco Lacour si nesmelo zapaloval cigaru, akoby sa ospravedlňoval. Milujem ich. Po zištnosti v mojej láske niet ani stopy. Vravím si: nebyť mňa, udu-pú ich. Biednych, nemohúcich. Večne mĺkvych. Stačilo by dýchnuť, mávnuť rukou, a rozpadli by sa. So mnou sa nemusia ničoho báť. Občas ma však pochyťí nutkanie opustiť ich. Musím si na to nájsť nejaký vhodný okamih. Napríklad tento večer. Iba by som vstal a povedal: „Počkajte, hneď sa vrátim.“ Coco Lacour by prikývol. Biedny Esmeraldin úsmev. Stačilo by prejsť prvých desať krokov bez toho, aby som sa obrátil. Potom už by všetko išlo ako po masle. Dobehol by som k autu a vyrazil na plný plyn. Najťažšia vec: nepoľaviť stisk počas tých niekoľkých sekúnd, čo predchádzajú zaduseniu. Nič sa však nevyrovná nekonečnej úľave vo chvíli, keď bezduché telo ochabne a pomaličky klesá ku dnu. Platí to pre mučenie vo vani, aj pre zradu – akou môže byť aj to, že niekoho ponecháte napospas noci, hoci ste

slúbili, že sa vrátite. Esmeralda sa začala hrať so slamkou. Fúkala do nej a na grenadíne sa tvorili bublinky. Coco Lacour poťahoval z cigary. Len čo ma pochytilo nutkanie opustiť ich, začal som ich oboch pozorovať pozornejšie. Ich najmenšie pohyby. Visím pohľadom na výraze ich tvári ako človek na moste, urputne zvierajúci zábradlie. Ak ich ponechám vlastnému osudu, budem zase sám, ako zozačiatku. Je leto, vravel som si v duchu, aby som sa ukludnil. O mesiac sa všetci vrátia. Leto skutočne bolo, ale akýmsi nekalým spôsobom sa predlžovalo. V Paríži už nepremávalo ani jediné auto. Ani jediný chodec. Z času na čas ticho narušili zvony niektorého z orlojov. Po odbočení na jednu z veľkých tepien mesta zaliatej slnkom mi napadlo, že žijem v zlom sne. Parížania odišli na konci júla. V predvečer odchodu sa ešte naposledy stretli, na terasách Champs-Élysées či v čajovniach Boulonského lesíka. Nikdy som smútok leta neprecítil viac ako práve v tých chvíľach. Nastáva doba ohňostrojov. Svet, ako sme ho poznali, už čoskoro zanikne, jeho posledné záblesky dohasínajú pod lampiónmi v korunách stromov. Ľudia do seba vrážali, hlasno sa bavili a smiali, nervózne sa štípali do líc. Bolo počuť rinčanie rozbitého skla, trieskanie dverí. Začínal sa exodus. Celý deň sa prechádzam po tomto meste utrhnutom z reťaze. Z komínov sa dymí: všetci pália písomnosti predtým, než odpália oni sami. Nechcú sa na ceste zaťažovať ničím zbytočným. Kolóny áut smerujú k bránam Paríža a ja si tu

sedím na lavičke. Rád by som sa úteku zúčastnil, nemám však nič, čo by sa dalo zachrániť. Po ich odchode sa začnú množiť tiene a postupne okolo mňa vytvoria kruh, ako tanečníci. Spoznávam niektoré z tvári. Ženy sú nalíčené príliš výrazne, muži vyobliekaní s eleganciou černošských švihákov: črievice z krokodílej kože, strakaté obleky, platinové pečatné prstene. Niektorí dokonca ceria zlaté chrupy. Ocitol som sa v rukách nevelmi dôveryhodných jedincov: potkanov, čo sa zmocňujú mesta, ktorého obyvateľov decimoval mor. Dávajú mi policajný preukaz, povolenie nosiť zbraň a už ma aj žiadajú, aby som sa votrel do akejsi „siete“ s cieľom odhaliť a rozložiť ju. Od detstva som nedodrжал tolko sľubov a nedostavil sa na tolko potvrdených stretnutí... stať sa ukážkovým zradcom by teda malo pre mňa byť „detskou hračkou“. „Počkajte, hneď sa vrátim...“ Všetky tie tváre, čo som sledoval, až kým ich pohltila noc... Jedni si nevedeli predstaviť, že by som ich opustil. Druhí na mňa upierali prázdne pohľady: „Naozaj sa vrátite?“ Spomínam si aj na ten zvláštny pocit, ako mi stislo srdce pri pohľade na hodinky: už na mňa čakajú päť, desať, dvadsať minút. Možno mi ešte stále dôverujú. Mával som chuť vrátiť sa, a toto nutkanie spravidla trvalo celú hodinu. Keď niekoho udávame, je to ešte jednoduchšie. Trvá to iba pár sekúnd: len čo zo seba vysypeme ich mená a adresy. Práskač. Kludne budem aj vrah, ak ma o to požiadajú. Obete budem likvidovať s tmičom. A potom si prezriem